

belangrijke contra-indicatie tegen het gebruik van deze middelen bij ulcus ventriculi, door de vergrote kans op bloeding? Het is bekend, dat tijdens behandeling met PAS de protrombine-tijd verlengd kan zijn. De patiënten zelf merken dit aan het feit dat kleine neusbloedingen en bloedingen uit scheerwondjes langer tijd aanhouden dan normaal.

¹Vraag 17 (1956) *Ned. T. Geneesk.* **100**, 578.

Laren (N.H.), 2 maart 1956

J. SEBUS

In een vorig tijdschriftnummer¹ werd zowel in een antwoord der Redactie als in een referaat de invloed van acetylsalicylzuur op het maagslijmvlies besproken. De schrijvers van het gerefereerde artikel, MUIR en COSSAR, deelden daarin mee, dat van 166 patiënten met haematemesis niet minder dan 54 aspirine-tabletten hadden ingenomen in de 6 uur voorafgaande aan de maagbloeding.

Bij een onderzoek naar factoren welke een maagbloeding uitlokken, stuitte ik o.a. op acetylsalicylzuur, echter slechts in een klein percentage. Op hoogstwaarschijnlijk door ulcus veroorzaakte maagbloedingen bij 130 patiënten, trof ik slechts drie gevallen aan, waarin acetylsalicylzuur een betekenis kan hebben gehad. Eenmaal ontstond er een maagbloeding nadat de patiënt drie weken verschillende salicylpreparaten had gebruikt, welke maagpijn hadden veroorzaakt. Een volgende patiënt had vijf dagen lang 3 gram acetosalicyl gebruikt wegens maagpijn en kreeg na twee dagen onderbreking een maagbloeding. De derde patiënt, een 60-jarige man, nam voor lumbago twee dagen 3 gram acetosalicyl en werd toen misselijk. Deze misselijkheid bleef bestaan ofschoon hij de aspirine niet meer innam. Om dit te bestrijden nam hij na 5 dagen haring met bier en braakte enkele uren daarna bloed.

Verder ontstond er in deze reeks een maagbloeding na een dag gebruik van Pep-acid, daags na een dag Aureomycin-gebruik, voorafgegaan door 5 dagen Gantrisin-inname (dodelijke bloeding uit ulcus ventriculi). Tenslotte kreeg een 62-jarige vrouw (met ulcus duodeni zonder tekenen van activiteit) 2 gram amandelzuur met 1 gram Diuramon. Na een half uur collabeerde zij en braakte maaginhoud zonder bloed. Een uur daarna werd zij duizelig en 4 uur na het gebruik der medicamenten braakte zij bloed.

Voor Nederland schijnt mij het gerefereerde artikel wel te sterk de nadruk te leggen op de schadelijke gevolgen van acetosalicylzuur voor de maag van ulcuspatiënten. Wat zou men aan het geresecedeerde maagslijmvlies vinden, als men patiënten twee uur vóór maagsectie in plaats van aspirine een paar borrels had toegediend? Op de 130 gevallen van maagbloeding ontstond deze tweemaal in aansluiting op overmatig alcoholgebruik.

¹*Ned. T. Geneesk.* (1956) **100**, 578.

's-Hertogenbosch, 28 februari 1956

G. F. VAN BALEN

Inderdaad kan onder invloed van hoge doses salicylaten het protrombinegehalte van het plasma dalen en de protrombinetijd langer worden, maar dit gebeurt uiterst zelden in een mate, die klinische betekenis heeft¹. Daarentegen ontstaan maagbloedingen herhaaldelijk na het gebruik van acetylsalicylzuur in zo kleine doses, dat een vermindering van het protrombinegehalte geheel onaannemelijk is.

Met collega VAN BALEN kunnen wij instemmen, dat de getallen van MUIR en COSSAR betreffende het gebruik van aspirine binnen zes uur voor een maagbloeding bijzonder hoog zijn. Dit neemt niet weg, dat acetylsalicylzuur, ook in Nederland, aansprakelijk is voor zeer vele maagbloedingen. Geregeld verschijnen hiervan voorbeelden in de kliniek, in het bijzonder — maar niet uitsluitend — bij mensen, die vóór de maagbloeding geen ulcusklachten hadden en bij wie roentgenologisch geen bron van de bloeding kan worden aangetoond. Dit feit is bij artsen en leken onvoldoende bekend. Met de conclusie van MUIR en COSSAR kunnen wij ons dan ook geheel verenigen. Het is nuttig, dat zij weer eens op dit gevaar hebben gewezen.

Ongetwijfeld kunnen ook andere medicamenten maagbloedingen opwekken; wij noemen hier slechts ACTH, cortison en vooral Butazolidin.

Literatuur: ¹L. S. GOODMAN en A. GILMAN (1954) *The pharmacological basis of therapy*. 2e druk, bl. 286 en 1262.

REDACTIE